

Rákóczi hamvainak hazahozataláról - történeti háttér

[1] **„Hamvaidnak elhozása végett elzarándokolnánk szívesen”**- dokumentumok II. Rákóczi Ferenc és bujdosótársai hamvainak hazahozataláról

A kiállítás témája a Rákóczi emlékek zárórendezvényeihez kapcsolódik: 105 évvel ezelőtt, 1906.

október 27-én Orsovánál lépte át a magyar határt az a feldíszített szerelvény, amely II. Rákóczi Ferenc és bujdosótársai hamvait hozta haza. Az országos ünnepségek keretében két városban rendeztek nagyszabású gyászmenetet: Budapesten és Kassán.

A jeles eseményeket a kiállítás korabeli nyomtatványok, fotók és mozgókép segítségével eleveníti fel. A hamvak hazahozatala a millenniumi ünnepek záróakkordjaként a Rákóczi-kultusz csúcspontja volt.

Történeti háttér:

Ha már a kulminációról beszélünk, érdemes néhány szót ejteni a kultusz kibontakozásáról is.

A Habsburg abszolutizmus korában tilos volt Rákóczi nevét említeni, vagy róla megemlékezni. A magyar országgyűlés 1715. évi 49. törvénycikkében hazaárulónak, a haza ellenségének nyilvánította a kurucok vezérét és társait. A 18. század utolsó éveiben, II. József elnémetesítő politikájának nyomása alól szabadulva, a nemzeti öntudat egyik megnyilvánulásaként bontakozott ki a Nagyságos Fejedelem kultusza. Később a magyar közéletet átható lelkesedés alábbhagyott, és majd csak a reformkorban tért vissza újra az irodalom területén. A cenzúra élénk figyelmétől kísérve, Vörösmarty a feledés ellen írta *Mikes búja* című költeményében a következő sorokat:

*„Árva hazád tiltott nevedet nem zengheti többé.
Vajha ne érezd ezt a súlyos földnek alatta,
S hogy fejedelmi porod nincs emlékezve, ne tudjad:
Ím élő emlék vagyok én, bú rajtam az írás,
És ha magyar tán még e gyászos földre vetődik,
Elmondom neki: „Itt nyugszik fejedelme hazádnak,
Számkivetett onnan, mert nem vala benne szabadság.”*

A 1848-as forradalom napjaiban, Rákóczi című versében Petőfi immár szabadon idézhette meg a fejedelem emlékét:

*„Az ügy, melynek katonája voltál,
Nemsokára diadalmat ül,
De te nem lész itt a diadalnál,
Nem jöhetsz el a sír mélyiből.*

**Hamvaidnak elhozása végett
Elzarándokolnánk szívesen,
De hol tettek le a földre téged,
Hol sírod? nem tudja senki sem!”**

A fent idézett Petőfi-vers néhány sora adta a kiállítás címét, jelezve azt a folyamatot, amely a hamvak hazahozatalának óhaja szintjéről a megvalósulásig vezetett. A kiegyezés előtti enyhülés időszaka kellett ahhoz, hogy kutatási céllal, tudósok merészkedjenek a törökországi sírokhoz.

A kiállítás további oldalai:

[A kiállítás](#) [2]

[Az események kronológiája](#) [3]

A kiállítást összeállította: Elbe István
Megtekinthető: 2011. december 22-ig, a [VII. emeleti Katalógustérben](#) [4]. A belépés díjtan.

Forrás webcím: <https://oszk.hu/kiallitasok/rakoczi-hamvainak-hazahozatalarol-toerteneti-hatter>

Hivatkozások:

- [1] <https://oszk.hu/sites/default/files/Rakoczi-arckep.jpg>
- [2] <https://oszk.hu/../../kiallitasok/idoszaki-kiallitas-rakoczi-hamvainak-hazahozatalarol>
- [3] <https://oszk.hu/../../kiallitasok/rakoczi-hamvainak-hazahozatalarol-kronologia>
- [4] https://oszk.hu/../../sites/default/files/7_szint_szines.pdf